

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Vandeadvokaat Raivo Laus
raivo@lauspartners.ee

Teie 16.03.2026
Meie 01.04.2026

nr 2-6/26-2021-2

Vastus

Lugupeetud Raivo Laus

Pöördusite Justiits- ja Digiministeeriumi poole 16.03.2026 kirjaga seoses Keila Tarbijate Ühistu põhikirjaga. Justiits- ja Digiministeerium käsitab Teie kirja selgitustaotlusena, millele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus (MSVS). MSVS §-st 3 tulenevalt on Justiits- ja Digiministeeriumil kohustus anda selgitusi Justiits- ja Digiministeeriumi poolt väljatöötatud õigusaktide, nende eelnõude ja asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta (õigusalased selgitused). Õigusalaste selgituste andmine ei tähenda õigusabi andmist. Õigusalaste selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Olete selgitustaotlusele lisanud Tartu Maakohtu registriosakonna määruse, kuid ministeerium ei lahenda üksikküsimusi ega saa võtta seisukohta konkreetse registrimenetluse suhtes. Ministeeriumi pädevuses on selgitada üksnes seadust. Seetõttu on Teie kirjale võimalik vastata ainult selles osas, mis jääb selgitustaotluse raamidesse.

Esiteks küsite, milliseid tulundusühistu organeid on silmas peetud TÜS § 6 lg 1 p-s 9 nimetatud kontrollorganite all?

Mööname, et TÜS § 6 lg 1 p-s 9 nimetatud kontrollorganite mõistet, milliseid organeid selles sättes silmas peetakse, ei ole tulundusühistuseaduses, äriseadustikus ega tsiviilseadustiku üldosa seaduses lahti seletatud. Siiski on TÜS § 65 lg-s 2 selgelt välja öeldud, et majandustegevuse kontrollimiseks peab üldkoosolek valima ühe või mitu revidenti, kui ühistul ei ole audiitorit. Audiitori ja revidendi (TÜS § 68 lg 1) ülesannetest nähtub, et need on seotud majandustegevuse kontrollimisega. Seetõttu saab tulundusühistu seadusele tuginedes öelda, et tulundusühistu kontrollorgani all peetakse silmas tulundusühistu seaduse tähenduses audiitorit ja revidenti.

Teiseks küsite, kas tulundusühistu kontrollorganiks võib olla tulundusühistu audiitor, revident või revisjonikomisjon?

TÜS 65 lg 2 ütleb selgelt, et majandustegevuse kontrollimiseks peab tulundusühistu üldkoosolek valima revidendi kui ühistul ei ole audiitorit. Seega näeb tulundusühistu seadus ette, et tulundusühistu kontrollorganiks on kas audiitor või revident. Kui revidente on mitu, saab neid nimetada revisjonikomisjoniks.

Kolmandaks küsite, kas kontrollorganiks võib olla muu organ tulundusühistu enda äranägemisel – nt sisekontroll, inventeerimiskomisjon, inventeerija vms?

Tulundusühistuseaduse § 65 lg 2 kohaselt on seadusest tulenevaks kohustuslikuks kontrollorganiks kas audiitor või revident. Kui seadusest tulenev nõue on täidetud, siis selle kõrval võib tulundusühistu üldkoosolek põhikirjas näha ette muid kontrollorganeid enda äranägemisel, kui tulundusühistu liikmed seda vajalikuks peavad. Seaduses on kohustuslikuna ette nähtud nõ minimaalne kontroll

tulundusühistu majandustegevusele. See aga ei tähenda, et selle kõrval ei võiks tulundusühistu ise põhikirjas ette näha muid ühistu tegevust kontrollivaid organeid.

Neljandaks küsite, kas tulundusühistu, nähes oma põhikirjas ette kontrollorgani (v.a. audiitor), võib selle pädevuse määrata omal äranägemisel, näiteks piirates selle üksnes põhivara ja väikevahendite kontrolliga?

Kui tulundusühistu näeb ette põhikirjas kontrollorganeid, mis on seadusest erinevad ja mille olemasolu seadus ette ei näe, siis võib tulundusühistu ka neile kontrollorganitele pädevuse põhikirjas ette näha. Muuta ei saa põhikirjaga seadusest tulenevate kohustuslike kontrollorganite seaduses sätestatud pädevust, nt audiitori ja revidendi, kuid tulundusühistu põhikirjas ette nähtavate vabatahtlike sisemiste kontrollorganite pädevus tulebki koos nende organite olemasoluga põhikirjas ette näha. Kuna need on põhikirjalised organid, siis ei saa ka nende pädevus mujalt tulla. Siiski juhime tähelepanu, et seadusega üldkoosolekule antud pädevust (TÜS § 39) ei saa põhikirjaga teistele organitele üle anda.

Justiits- ja Digiministeeriumi nimel juhin tähelepanu asjaolule, et MSVS alusel antud õiguslane selgitus ei tähenda seaduse ainuõige tõlgenduse kehtestamist ega ole kellelegi täitmiseks kohustuslik. Õigust mõistab Eesti Vabariigis põhiseaduse § 146 esimese lause kohaselt ainult kohus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maarit Puhm
Nõunik

Maarit.Puhm@justdigi.ee